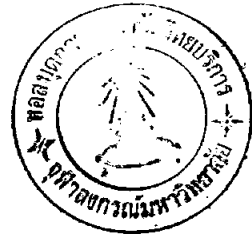

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ คือการพัฒนากำลังคน เพราะกำลังคนที่มีคุณภาพจะเป็นผลทำให้เกิดความเจริญในทุก ๆ ด้าน การที่จะส่งเสริมประสิทธิภาพของคนได้นั้น ขึ้นอยู่กับการให้การศึกษ สำหรับประเทศไทย การจัดการศึกษามีความมุ่งหมาย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ไครบุไวว่า "รัฐมีความมุ่งหมายให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่เอกลักษณ์ภาพ เพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม และวัฒนธรรม มีระเบียบวินัยและรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพและทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติได้"¹ ในประเทศสหรัฐอเมริกา คณะกรรมการวางแผนการศึกษาแห่งชาติ (The National Education Association) ได้วางจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ 4 ประการ โดยมุ่งให้บุคคลมีธัจการแห่งตน (Self-Realization) คือให้บุคคลรู้จักพัฒนาตนเองในคานต่าง ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ (Human-Relationship) คือให้รู้จักติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency) คือ ให้รู้จักใช้จ่ายอย่างถูกต้อง และให้มีความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองดี (Civic Responsibility)²

¹กระทรวงศึกษาธิการ, "แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503," ใน รายงานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2513 (พระนคร : กองวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2513), หน้า 1.

²Rudyard K. Bent, and Henry H. Kronenburg, Principle of Secondary Education, (New York:McGraw-Hill Book Co.,1961),p.142.

จากความมุ่งหมายของแผนการศึกษาของประเทศทั้งสอง แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษามีใจจะมุ่งให้ความรู้ทางคานวิชาการ เพื่อผลิตคนให้ออกไปประกอบอาชีพแก่เพียงประการเดียว แต่ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะส่งเสริมให้บุคคลเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมด้วย การมุ่งให้ความรู้ทางคานวิชาการฝ่ายเดียว ไม่สามารถที่จะสร้างคนให้เป็นผู้ที่มีความพอเหมาะพอสม ครบถ้วน ทั้งคำกล่าวของ แสวง เสนาณรงค์ ที่ว่า "คุณธรรมเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับมนุษย์เป็นอันมาก เพราะคนเรานั้น ถ้าขาดคุณธรรมประจำใจเสียแล้ว ความรู้ที่มีอยู่สูงจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่ผู้อื่น คุณธรรมจึงเปรียบเสมือนหางเสือเรือของมนุษย์คุณวุฒิ ซึ่งจะเป็นเครื่องบังคับให้เรือแล่นไปสู่จุดหมายปลายทางได้"¹ ดังนั้นการวางรากฐานการศึกษาที่ถูกต้องของมืองพัฒนาคานจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลให้เจริญควบคู่ไปด้วย

การให้การศึกษาแก่บุคคลนั้น จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพื่อให้เป็นพื้นฐานของการพัฒนากาลังคนในอนาคต เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของชาติบ้านเมือง และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ "อนาคตของชาติขึ้นอยู่กับบรรดาเยาวชนทั้งหลาย สังคมใดที่ละเลยคอบเยาวชน สังคมนั้นจะไม่มือนาคต (Any society ignore the young that society has no future)"² ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และพึงประสงค์จึงเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ทั้งหลายซึ่งจะละเลยเสียมิได้ การที่ผู้ใหญ่จะทำหน้าที่ใดผลสมบูรณ์นั้น จะต้องมีคามเข้าใจถึงธรรมชาติของเยาวชนเหล่านั้นเป็นอย่างดีเสียก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในระยะวัยรุ่น วัยนี้เป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต เพราะเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็น

¹ แสวง เสนาณรงค์, "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาประเทศ," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 5 (กุมภาพันธ์ 2514) : 9

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 1.

เด็กกับผู้ใหญ่¹ เป็นวัยแห่งความเคร่งเครียดทางอารมณ์ มีจิตใจที่อ่อนไหวไม่มั่นคง และมักจะเป็นปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูเยาวชนในวัยนี้จึงต้องให้ความสนใจและดูแลเป็นพิเศษ

การที่เยาวชนจะเติบโตเป็นพลเมืองดี มีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้นั้น การอบรมสั่งสอนของผู้ใหญ่ หรือขบวนการสังคมประจักษ์ (Socialization Process) เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะเป็นขบวนการที่ช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามค่านิยมของสังคมภายใต้ขอบเขตที่สังคมยอมรับ เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในสังคมนั้น เขาจากการอบรมสั่งสอน และจากสิ่งแวดล้อมจนเกิดความเคยชินและกลายเป็นนิสัย² สิ่งแวดล้อมจึงมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการประพฤติปฏิบัติของบุคคล สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดคือ ครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่ถ่ายทอดแบบแผนพฤติกรรม วางรากฐานบุคลิกภาพ ทักษะคติต่าง ๆ ให้แก่เด็ก บ้านเป็นสถาบันแรกที่จะสร้างให้เด็กเป็นผู้ที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขได้หรือไม่ พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ³ สถาบันที่มีความสำคัญ และมีอิทธิพลรองลงมาจากครอบครัวได้แก่โรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งให้การศึกษารวม เสริมสร้างประสบการณ์ทางสังคมให้กับนักเรียน บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในโรงเรียน และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในโรงเรียนเท่ากับพ่อแม่ ที่มีอิทธิพลต่อเด็ก ๆ ในบ้าน ก็คือ ครู⁴ นอกจากพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูแล้ว

¹ Elizabeth B. Hurlock, Adolescent Development (New York : McGraw-Hill Book Co., 1949), pp. 2 - 3.

² Robert I. Watson and Henry Clay Lindgren, Psychology of the Child, (New York : John Wiley and Sons, 1959), pp.349-359.

³ ชัยขนาด นาคบุปผา, โลกของวัยรุ่น, (พระนคร:โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2515), หน้า 75.

⁴ Arthur T. Jersild, The Psychology of Adolescence (New York: Macmillan Co., 1957), p.277.

สิ่งแวดล้อมทางสังคมอื่น ๆ อันได้แก่ กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชนต่าง ๆ ก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเยาวชนเป็นอันมาก พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกนั้น ย่อมเป็นกระจกส่องให้เห็นถึงสภาพสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

ในปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การดำเนินชีวิตของบุคคลย่อมซับซ้อน และเกิดปัญหามากขึ้น ความเป็นอยู่ของบุคคลต้องเปลี่ยนไปให้ทันกับสิ่งแวดล้อมในสังคม เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ ในบางครั้งความกดดันและความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้บุคคลไม่สามารถรับผิชอบ และปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์ สภาพความสัมพันธ์ของครอบครัวต้องเปลี่ยนไป ผู้ปกครองไม่มีเวลาสำหรับเด็ก ความอบอุ่นและความใกล้ชิดสนิทสนมที่พ่อแม่เคยมีให้กับเด็กนั้นลดน้อยลงไป ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเหว คับของใจ ไม่รู้ที่จะหันหน้าไปพึ่งใครหรือปรึกษาใคร ขณะเดียวกันทางโรงเรียน ครูมีภาระหน้าที่รับผิดชอบมากขึ้น การดูแลเอาใจใส่เด็กแต่ละคนอย่างทั่วถึงย่อมเป็นไปได้ยาก สภาพสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ทำให้เด็กมีปัญหามากยิ่งขึ้น เด็กไม่เข้าใจบทบาทและสถานภาพของตนเองในการดำรงชีวิต ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การปรับตัวไม่ได้ของเด็กนั้นเป็นผลทำให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคม¹ ซึ่งปัญหาที่เกิดจากการกระทำของเด็กและเยาวชนนั้น แต่ละปีเป็นจำนวนมาก จากสถิติของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางที่แสดงคดีที่เด็กและเยาวชนต้องหามากที่สุด 5 อันดับแรก ในปี พ.ศ. 2520 ปรากฏว่า จากผู้กระทำผิด 3,829 คน มีเด็กและเยาวชนกระทำผิดในคดีลักทรัพย์ 1,009 คน คดีนี้มีสถิติสูงสุดทุกปีตลอดมา อันดับ 2 ได้แก่ อั้งยี่ ซ่องโจร 917 คน อันดับ 3 ได้แก่ การติดยาเสพติด 752 คน อันดับ 4 ได้แก่ การพกอาวุธปืน วัตถุระเบิด และการทำร้ายร่างกาย 245 คน อันดับ 5 ได้แก่ การเล่น

¹ Richard S. Lazarus, Patterns of Adjustment and Human

Effectiveness (New York : McGraw-Hill Book Co., 1969), pp.17 -

การพนัน 129 คน¹ นอกจากคดีดังกล่าว ยังมีคดีอื่น ๆ อีก ซึ่งนับว่า จะยังมีสถิติสูง
เพิ่มมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมในสังคมนับวันมีแต่จะเลวลง

สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ตามสถิติของ
ศาลคดีเด็กและเยาวชน พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่มาจาก สภาพครอบครัว ร้อยละ 36.8
การคบเพื่อนเสเพล หรือถูกชักจูงใจจางวาน ร้อยละ 30.2 สภาพทางเศรษฐกิจ
ร้อยละ 21.1 สภาพทางร่างกายและทางจิต ร้อยละ 1.6²

ดังนั้นการที่จะแก้ปัญหาพฤติกรรมนั้น จำเป็นที่ผู้ใหญ่ทั้งหลายซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ
เด็กและเยาวชนของชาติ ควรจะได้อบรมถึงสภาพปัญหาที่แท้จริง เพื่อที่จะได้หาทางป้องกัน
ปรับปรุงและแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยการร่วมมือ
กันหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะผู้ปกครองและครู ในฐานะผู้มีบทบาทใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ครู
และผู้ปกครองพึงมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง ชัดเจน และมีแนวทางร่วมกันในการที่จะสร้างแบบแผน
พฤติกรรมให้เด็กเกิดการ เรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนแปลง และพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง
และเป็นที่ยอมรับของสังคม ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูในระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษา
ถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ผู้ปกครองและครูมุ่งหวังที่จะปลูกฝังให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
และศึกษาถึงปัญหาพฤติกรรมที่ทั้งครูและผู้ปกครองได้ประสบ พร้อมทั้งสาเหตุแห่งปัญหา เพื่อ
ที่จะได้เป็นแนวทางปรับปรุงและสร้างสรรค์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่เยาวชน เพื่อพัฒนา
ตนเองและสังคมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง, สถิติแสดงคดีที่เด็กและเยาวชนต้องหามาที่สูงสุด
พ.ศ.2508-2520, [ม.ป.ท., ม.ป.ป.], (อัครสำเนา).

²อำพัน ศรีเย็น, ข้อสังเกตสถิติคืออาชญาบาราลักษณะและสาเหตุของการกระทำผิด
ของเด็กและเยาวชน, กองคุมประพฤติ ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง [ม.ป.ป.], (อัครสำเนา).

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูกับผู้บริหารเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่างกัน ของนักเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่นักเรียนต่อไป

สมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 5 ประการ คือ

สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นของครูชายและผู้บริหารชายเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ความคิดเห็นของครูหญิงและผู้บริหารหญิงเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นของครูชาย และครูหญิงเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหารชายและผู้บริหารหญิงเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1.1 ครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร 25 โรงเรียน จำนวน 250 คน

1.2 ผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท ในเขตกรุงเทพมหานคร 25 โรงเรียน จำนวน 250 คน

2. การวิจัยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบบางประการ เช่น สติปัญญาที่จะทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ขอบทกลองเบื้องต้น

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามครูและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยถือว่าเป็นเครื่องมือที่เชื่อถือได้ เพราะได้ผ่านการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งครูและ ผู้ปกครอง และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว

2. ความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูและผู้ปกครอง ผู้วิจัยถือว่าเป็นแบบสอบถามทุกคน ตอบด้วยความจริงใจ

ความจำกัดของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูและผู้ปกครองของนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 500 คน จากโรงเรียน 25 โรงเรียน ความคิดเห็นที่ได้จากการวิจัยนี้จะถือว่าเป็นความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมดไม่ได้

2. ความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองที่ได้มาอาจเนื่องมาจากตัวแปรที่ไม่ได้นำมาเกี่ยวข้องในการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อาจครอบคลุมพฤติกรรมของนักเรียนไม่ครบถ้วน ทำให้ผลการวิจัยไม่สมบูรณ์ได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ครู หมายถึง ผู้ที่สอนในระดับชั้นปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียน
รัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่มีหน้าที่ดูแลอบรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

นักเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง
มัธยมศึกษาปีที่ 5

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ทศนคติที่แสดงออกในการตอบ
แบบสอบถาม

พฤติกรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติ การแสดงออกทั้งทางกาย วาจา

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลประพฤติปฏิบัติโดยได้รับการ
การเห็นด้วย และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร และการเรียน ตลอดจนระบบบริหาร เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน
2. ครูสายวิชาต่างๆ จะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน
3. ผู้ปกครอง จะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกับทางโรงเรียน